

по розвитку промислових підприємств за підтримки державних органів.

Забезпечення іміджу привабливості для притоку достатніх обсягів внутрішніх та зовнішніх інвестицій потребує активізувати реалізацію власних можливостей регіону та незадіяних потенційних резервів, переваг та сильних сторін, які існують в розвитку регіону, створити умови для стабільного економічного зростання, посилити вплив на кількісні параметри соціально-економічних показників.

Подолання існуючих перешкод потребує належного забезпечення підтримки пріоритетних та структурно визначених для регіону промислових виробництв, розвиток яких дозволить підвищити економічну ефективність регіону в цілому.

Література

1. Про стан та перспективи розвитку підприємництва в Україні: Національна доповідь / К. О. Ващенко, З. С. Варналій, В. Є. Воротін, В. М. Геєць, Е. М., Кужель О. В., Лібанова та ін. – К., Держкомпідприємство, 2008. – 226 с.
2. Загальнодержавна цільова економічна програма розвитку промисловості на період до 2017 року // Міністерство промислової політики України // www.industry.kmu.gov.ua
3. Про програму «Черкащина – 2010» // Черкаська обласна державна адміністрація. Розпорядження від 26.07.99 № 290 // www.uazakon.com
4. Головне управління статистики в Черкаській області // www.stat.cherkassy.ua
5. Україна в 2008 році: щорічні оцінки суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку: Монографія / За заг. ред. Ю. Г. Рубана. – К.: НІСД, 2008. – 744 с.
6. Конкурентні переваги територій у боротьбі за інвестиції. Рейтинг міст і регіонів України / Інститут реформ // www.ir.org.ua
7. Бізнес-середовище розвитку підприємництва в Україні. Проект «Дослідження підприємницької діяльності в Україні». МФК. 2002 – 2007 роки // www.ifc.org/ukraine
8. Рейтинг инвестиційної привлекательності регіонів України. Експерт Україна № 49 от 26.12.05 // www.expert.ua/articles/25/0/1412
9. Стратегія розвитку Черкаської області до 2015 року Черкаська обласна державна адміністрація // www.oda.ck.ua/index.php?lng=ukr§ion=8&article=267
10. Динаміка зростання та ризику нестабільності економіки України в 2008 році / Я. Ж. Жаліло [та ін.]; за заг. ред. В. Є. Вороніта. – К.: НіСД, 2008. – 108 с.
11. Марциновський В. Регіони просять вогню // Український діловий тижневик «Контракти» № 30 від 28.07.08 // www.kontrakty.com.ua
12. Звіт про Конкурентоспроможність України 2008 // www.feg.org.ua/docs/final_ua.pdf

Надійшла 22.05.2009

УДК 332.14

Л. П. ШВЕЦЬ

Хмельницький національний університет

Н. П. ЗАХАРКЕВИЧ

Хмельницький університет управління та права

ПРОГНОЗУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ

В статі розглянуті особливості прогнозування показників інноваційного розвитку виробничого потенціалу регіону на основі розробки трьох сценаріїв розвитку подій: оптимістичного, реалістичного та песимістичного. Визначено напрями стимулювання інноваційної активності підприємств промислового виробництва регіону.

The features of prognostication of indexes of innovative development of production potential of region are considered on the basis of development of three scenarios of events' development: optimistic, realistic and pessimistic. The directions of stimulation of innovative activity of enterprises of industrial production of region are determined in the article.

В ринкових умовах господарювання досягнути високого рівня інноваційності виробничого потенціалу регіону можна лише на основі запровадження конкретних механізмів його розвитку. Це вимагає розробки (в рамках стратегій соціально-економічного розвитку) стратегій зміцнення і сприяння підвищенню інноваційності та конкурентоспроможності виробничого потенціалу регіону.

Вагомий внесок у розробку проблеми інноваційного розвитку економіки країни та її регіонів на основі трансформаційних перетворень зробили такі вчені-економісти: П. Бубенко [1], М. Долішній [2], С. Дорогунцов [3], Н. Іванов [4], С. Писаренко, О. Луцків [5] Д. Стеченко [6] та інші.

Проте, недостатньо дослідженими залишаються питання аналізу і оцінки впровадження регіональних стратегій підвищення інноваційності виробничого потенціалу, не запропоновано інструменти

оцінки та здійснення прогнозів. Важливість зазначених питань, їх актуальність, теоретична і практична значимість зумовили вибір теми дослідження та визначили його мету.

Метою статті є розробка наукових засад та практичних рекомендацій щодо прогнозування основних показників інноваційного розвитку виробничого потенціалу.

Потребу регулювання інноваційного розвитку регіону зумовлено економічною ситуацією, що склалася: дефіцитом низки виробничих і матеріальних ресурсів, поглибленням диспропорцій у розміщенні трудового потенціалу і основних виробничих фондів та необхідністю реалізації у більшості галузей економіки широкомасштабних програм інноваційного оновлення виробничого потенціалу, які здатні забезпечити належний галузевий і регіональний економічний ефект. До таких державних і регіональних пріоритетів інноваційно-інвестиційної політики належать: запровадження енерго-, матеріало- і ресурсозберігаючих технологій у всіх галузях економіки, створення високотехнологічних і високоєфективних галузей та виробництв для забезпечення випуску конкурентоспроможної продукції належної якості.

З метою визначення напрямків інноваційного розвитку виробничої сфери Хмельницької області проведемо прогнозування основних показників із використанням методу сценаріїв. Для цього сформуємо три сценарії розвитку подій: песимістичний; реалістичний; оптимістичний. Причому прогнозування та розрахунок впровадження кожного із сценаріїв проведемо за такими основними показниками: кількість інноваційно активних підприємств; обсяг реалізованої інноваційної продукції; впровадження нових технологічних процесів; освоєння виробництва нових видів продукції; виробництво нових видів техніки; впровадження маловідходних і безвідходних технологій. Кожен з трьох сценаріїв має власні умови реалізації.

Так гіпотезою при побудові песимістичного сценарію є подальше поглиблення кризових явищ в економіці країни в цілому та регіону, зокрема, ігнорування державною владою та органами місцевого самоврядування інноваційної діяльності, відсутність будь-яких заходів щодо реалізації програм інноваційного розвитку регіону. Для прогнозування показників реалізації песимістичного сценарію використаємо метод статистичних рівнянь залежності із застосуванням системи довірчих інтервалів. Основні результати реалізації сценарію відобразимо в табл. 1.

Таблиця 1

Реалізація песимістичного сценарію інноваційного розвитку виробничого потенціалу регіону

№ п/п	Показники	Роки						Прогноз	
		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1.	Кількість інноваційно активних підприємств, од.	13	10	11	22	22	22	16	17
2.	Обсяг реалізованої інноваційної продукції, тис. грн	83789,4	141687,60	189973,20	111172,40	96982,40	97245,30	0	0
3.	Впровадження нових технологічних процесів, од.	55	12	13	4	8	7	0	0
4.	Освоєння виробництва нових видів продукції, од	72	31	19	20	7	8	0	0
5.	Виробництво нових видів техніки, од	11	7	3	14	5	6	0	0
6.	Впровадження маловідходних і безвідходних технологій, од	21	7	3	3	4	4	0	0

Примітка: Джерело [7]; прогноз розраховано авторами

Наведені дані свідчать, що протягом двох наступних років буде скорочуватись кількість інноваційно активних підприємств до 16 у 2009 р. та зростати до 17 у 2010 р. Причому необхідно відмітити, що решта показників інноваційного розвитку взагалі мають тенденцію до спаду з нульовим абсолютним

значенням. Тобто фактично підприємства не будуть займатись впровадженням безвідхідних технологій, займатись виробництвом нових видів продукції та техніки, не впроваджуватимуть нових технологічних процесів, а будуть лише використовувати ті інноваційні введення, які були впроваджені за попередні періоди.

Другий сценарій – реалістичний, і передбачає розвиток інноваційної діяльності в умовах, що створені на сьогодні. Зокрема це реалізація відповідних програм інноваційного розвитку, робота підприємств в умовах існуючого правового поля (система оподаткування щодо інноваційної діяльності не змінюється), інвестиції в інновації вкладаються у таких же обсягах, як і раніше. Основні прогностичні розрахунки щодо реалізації зазначеного сценарію наведені в табл. 2.

Наведені в табл. 2 дані прогнозу свідчать, що кількість інноваційно активних підприємств зросте на 3 у 2009 р. та збільшиться до 28 у 2010 р., підвищиться обсяг реалізованої інноваційної продукції у 2009 р., проте даний показник піде на спад у 2010 р., збережеться практично на існуючому рівні виробництво нових видів техніки. Проте за прогнозом взагалі відсутнє впровадження нових технологічних процесів, маловідходних та безвідходних технологій, освоєння нових видів продукції.

Оптимістичний сценарій інноваційного розвитку виробничого потенціалу регіону передбачає впровадження системи заходів щодо вдосконалення інноваційної діяльності: впровадження заходів державного стимулювання інноваційної діяльності (податкові пільги для інноваційно активних підприємств, вдосконалення амортизаційної політики, реалізація державних програм, розробка та впровадження дієвих регіональних програм стимулювання інновацій). Прогностичні розрахунки за даним сценарієм наведено в табл. 3.

Наведені дані свідчать, що внаслідок реалізації зазначених заходів зросте кількість інноваційно активних підприємств до 35 та 40 у 2009 та 2010 роках відповідно, практично у 2 рази зросте обсяг реалізованої інноваційної продукції, який буде мати тенденцію до зростання, збільшиться впровадження нових технологічних процесів у 4 рази, освоєння виробництва нових видів продукції – практично у 3 рази, нових видів техніки, маловідходних та безвідходних технологій – майже в 3 рази.

Таблиця 2

Реалізація реалістичного сценарію інноваційного розвитку виробничого потенціалу регіону

№ п/п	Показники	Роки						Прогноз	
		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1.	Кількість інноваційно активних підприємств, од.	13	10	11	22	22	22	25	28
2.	Обсяг реалізованої інноваційної продукції, тис. грн	83789,4	141687,60	189973,20	111172,40	96982,40	97245,30	105578,03	101416,97
3.	Впровадження нових технологічних процесів, од.	55	12	13	4	8	7	0	0
4.	Освоєння виробництва нових видів продукції, од	72	31	19	20	7	8	0	0
5.	Виробництво нових видів техніки, од	11	7	3	14	5	6	6	5
6.	Впровадження маловідходних і безвідходних технологій, од	21	7	3	3	4	4	0	0

Примітка: Джерело [7]; прогноз розраховано авторами

Отже, проведені прогностичні розрахунки свідчать, що найбільш ефективний варіант поведінки – це вибір оптимістичного сценарію розвитку подій. Проте його реалізація вимагає взаємодії всіх ланок інноваційної діяльності: органів державної влади і місцевого самоврядування, підприємств, інвесторів

(іноземних та вітчизняних, фінансово-кредитних установ, населення), науково-дослідних та освітніх установ.

В нових умовах господарювання для забезпечення належного інноваційного розвитку виробничої сфери регіону необхідно створити певний механізм заходів, які будуть орієнтовані на:

1) оновлення і модернізацію виробництва та застарілих і зношених основних фондів за рахунок впровадження новітніх інноваційних досягнень, тобто застосування у виробництво ефективної матеріало-, ресурсо- та енергозберігаючої і екологічно безпечної техніки і технологій;

2) освоєння та випуск конкурентоспроможної продукції;

3) розвиток міжгалузевої спеціалізації та кооперації виробництва та налагодження системи зв'язків між суміжними галузями і виробництвами з метою утворення замкнутих технологічних циклів випуску продукції;

4) правову та нормативну підтримку виробників, що активно займаються інноваційною діяльністю, та зниження на них податкового тиску;

5) розробку системи інформаційного забезпечення;

6) створення сприятливого інвестиційного клімату для залучення вітчизняних та іноземних інвестицій у інноваційні розробки і та інновації;

7) раціональне і ефективне поєднання державного впливу і ринкових регуляторів на функціонування і розвиток виробничого сектору економіки регіону на інноваційних засадах.

Таблиця 3

Реалізація оптимістичного сценарію інноваційного розвитку виробничого потенціалу регіону

№ п/п	Показники	Роки						Прогноз	
		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1.	Кількість інноваційно активних підприємств, од.	13	10	11	22	22	22	35	40
2.	Обсяг реалізованої інноваційної продукції, тис. грн	83789,4	141687,60	189973,20	111172,40	96982,40	97245,30	217501,82	239744,67
3.	Впровадження нових технологічних процесів, од.	55	12	13	4	8	7	28	29
4.	Освоєння виробництва нових видів продукції, од.	72	31	19	20	7	8	22	19
5.	Виробництво нових видів техніки, од.	11	7	3	14	5	6	17	19
6.	Впровадження маловідходних і безвідходних технологій, од.	21	7	3	3	4	4	12	13

Примітка: Джерело [7]; прогноз розраховано авторами

Підвищення ролі держави у проведенні інноваційної діяльності має забезпечуватися переважно шляхом використання економічних методів регулювання, які властиві ринковій економіці, а також на основі вдосконалення нормативно-правового та податкового забезпечення інноваційного розвитку регіону. Основне завдання державного регулювання інноваційної діяльності – створення оптимального економічного механізму, який би поєднував державні та ринкові важелі впливу на інноваційні процеси у виробництві і був зорієнтований на економічний розвиток регіонів України та її інтеграцію у світову економіку. В той же час ринковий механізм та державне регулювання по-різному впливають на інноваційний розвиток виробничого потенціалу регіону. Основною метою регулювання інноваційності виробничого потенціалу є формування перспективних та конкурентоспроможних виробництв.

Система регулювання підвищення інноваційності виробничого потенціалу регіону включає поряд з державним регулюванням і ринкове саморегулювання, тобто безпосередній вплив ринкового середовища на його функціонування. Ринкове саморегулювання здійснюється через ринкові відносини, що складаються між виробниками продукції в регіоні, а також відносини між виробниками і постачальниками, виробниками і споживачами. Однак зараз ці відносини ще недостатньо сформовані.

Позитивних зрушень у напрямі сприяння інноваційності виробничого потенціалу регіону можна досягнути лише шляхом послідовної і комплексної реалізації збалансованої та врівноваженої податкової, цінової, експортно-імпоротної та інвестиційної політики з урахуванням реальних можливостей бюджету, забезпечення сприятливих ринкових умов господарювання, оскільки інноваційні процеси гальмуються в основному дефіцитом обігових коштів та браком державної підтримки інноваційної діяльності в регіоні.

Отже, підвищення рівня інноваційності виробничого потенціалу регіону сприятиме підвищенню ефективності його використання та забезпечить конкурентоспроможність продукції за рахунок зниження матеріало- і енергомісткості виробництва, поліпшенню її споживчих якостей, сприятиме збільшенню споживчого попиту на неї як на внутрішньому, так і зовнішніх ринках збуту. Саме тому необхідно провести на підприємствах регіону модернізацію виробництва, широко впроваджувати нову техніку і технології для зменшення матеріало-, енерго- і ресурсомісткості виробництва та здійснити комплексну автоматизацію і механізацію виробничих процесів.

В ринкових умовах господарювання повинна надаватися всебічна підтримка поряд з великими підприємствами розвитку невеликих виробництв з високим рівнем технологічного оснащення виробничих процесів, широким застосуванням малогабаритного устаткування, що дасть змогу змінити структуру переробки сировини, збільшити випуск та розширити асортимент продукції.

Література

1. Бубенко П.Т. Регіональні аспекти інноваційного розвитку : [монографія] / Бубенко П. Т. – Харків : НТУ“ХПІ”, 2002. – 316 с.
2. Долишний М.И. Социально-экономический потенциал региона / М.И. Долишний, Е.И. Бойко, И.М. Петрович. – К. : Наукова думка, 1985. – 217 с.
3. Дорогунцов С. Трансформація структури економіки: теорія і практика / С. Дорогунцов, О. Горська // Економіка України. – 1998. – № 1. – С. 56 – 64.
4. Иванов Н.И. Восстановление производственного потенциала Украины / Н.И. Иванов // Економіка промисловості. – 1998. – № 1. – С. 14 – 23.
5. Писаренко С.М., Особливості інноваційного розвитку регіонів України / С.М. Писаренко, О.М. Луцків // Вісник Львівської комерційної академії. Серія економічна: випуск 18. Ч. 1. – Львів : Видавництво Львівської комерційної академії, 2005. – С. 70 – 74.
6. Стеченко Д.М. Інноваційні форми регіонального розвитку : [навч. посіб]. / Стеченко Д. М. – К. : Вища школа, 2002. – 254 с.
7. Статистичний щорічник Хмельницької області за 2007 р./ [за ред. В. В. Скальського]. – Хмельницький, 2008. – 430 с.

Надійшла 08.05.2009

УДК 331.108 (477)

В. О. ШИПУЛІНА, О. В. КАСПРУК
Хмельницький національний університет

НОВІТНІ ПІДХОДИ ДО ЗАЛУЧЕННЯ КАДРОВИХ РЕСУРСІВ

В умовах існуючої економічної кризи вагомість кадрового потенціалу і управління ним зростають. З'явилися можливості залучити кращі трудові ресурси, використовуючи для цього найефективніші і найоптимальніші методи. Розглянуто новітні методи пошуку і відбору працівників на підприємстві. Проаналізовані переваги і недоліки даних методів, умови їх застосування, особливості їх підбору, відмінності новітніх методів від застарілих методик залучення працівників.

The importance of staff potential and its management grows in the conditions of existent economic crisis. Possibilities to attract the best labour resources have been appeared, using the most effective and most optimum methods for this purpose. The newest methods of search and selection of workers on the enterprise have been considered. Advantages and lacks of these methods, conditions of their application, features of their selection, and differences of the newest methods from the out-of-date methods of attraction of workers are analysed in the article.

Глобалізація економіки, нові інформаційні технології та стрімкий розвиток суспільства призводять до зміни структури організації – її суті і принципів управління, а відповідно і управління персоналу. За даними Світового Банку в країнах з перехідною економікою, до яких належить Україна, 16% економічного росту зумовлені фізичним капіталом, 20% – природним, а 64% пов'язані з людським капіталом [5]. Тому,